

Descens del «sí»: qui són els que deserten de l'independentisme?

Un dels perfils que més clarament es desconnecta de l'anhel republicà, segons el CEO, és el de gent jove, d'esquerres, resident en ciutats i educat a casa en català o bilingüe

L'independentisme viu un moment de reflux en què, mentre no aconsegueix traçar una estratègia compartida

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/208396/referendum/confrontacio/unilateralitat/diu/cada/actor/sobre/futur/proces>) per avançar, perd suport ciutadà, segons els baròmetres del Centre d'Estudis d'Opinió (CEO). L'últim sondeig, fet públic a finals de juliol

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/206702/suport/independencia/cau/nivells/mes/baixos/des/1-o/segons/ceo>), mostra la diferència més notable registrada fins ara a favor del "no", amb un 50,5% de suports, per un 42% del "sí". Els partidaris de la República catalana havien pres avantatge després de l'1-O, però, des de l'estiu de l'any passat, la truita havia girat, tal com es pot observar en el gràfic inferior. Per on perd suports l'independentisme? Quins col·lectius se'n desmarquen?

```
!function(){"use strict";window.addEventListener("message",function(a){if(void 0!==a.data["datawrapper-height"])for(var e in a.data["datawrapper-height"]){var t=document.getElementById("datawrapper-chart-"+e)||document.querySelector("iframe[src*='"+e+"'"]");t&&(t.style.height=a.data["datawrapper-height"][e]+"px")}});
```

La caiguda del "sí" és força transversal, però en alguns perfils és més pronunciat que en d'altres. En concret, el que més nítidament s'allunya de l'independentisme és el de gent jove -fins a 34 anys-, d'esquerres o centre esquerra, amb força arrelament familiar al país -un o diversos avis nascuts a Catalunya i amb el català com a llengua materna o bilingüe-, residents a ciutats a partir de 50.000 habitants -excloent Barcelona-, alguns d'ells molt formats i sovint votants d'ERC o els comuns.

Tot i això, aquesta mena de retrat robot és aproximada, i hi ha d'altres perfils menys definits que també s'allunyen del "sí". Cau molt també en alguns enquestats de pobles petits, de centre, mitjana edat i amb pocs estudis, però, en aquest cas, les diferents variables no es combinen amb tanta nitidesa i força, ja que, com s'ha exposat, el descens és força general. Igualment, entre la ciutadania de dretes, l'escàs suport a l'independentisme s'enfonsa més.

D'on sorgeixen aquestes conclusions? **NacióDigital** ha agrupat les respostes de tots els baròmetres del període entre l'octubre de 2017 i març de 2019 -amb el "sí" per davant- i els del període entre el juliol de 2019 i de 2020 -amb el "no" capdavanter-, agrupant més de 14.000 enquestes, cosa que permet una anàlisi més acurada en relació a diverses variables. Cal tenir en compte que els motius de la fluctuació no són sempre els mateixos en cada baròmetre i, per tant, el fet d'agrupar-los en dos períodes pot distorsionar alguns detalls conjunturals, però el fet que la tendència sigui relativament clara -un empat tècnic força constant, amb una o altra opció al capdavant en cada cas- ofereix una visió panoràmica global amb algunes claus més estructurals que explicarien part del desinflament del "sí".

De mitjana, en el primer període analitzat, els partidaris de la independència sumaven el 49% de les respostes, i en el segon, n'eren el 43,6%, quasi 5,5 punts per sota. O el que és el mateix, un

11% menys, cosa que significa que prop d'un de cada deu favorables al "sí" hauria abandonat aquest posicionament. Al mateix temps, el "no" pujaria del 42,8% al 48,5%, creixent 5,7 punts, pràcticament els mateixos que perd el "sí".

Cal, però, matisar aquestes dades analitzant els possibles biaixos de la mostra, que n'hi ha. En el segon període, la quantitat d'enquestats sense cap avi nascut a Catalunya és tres punts superior, així com el percentatge dels que van tenir el català com a llengua materna és dos punts inferior, variables correlacionades amb el posicionament nacional i que haurien de relativitzar la caiguda del "sí", tot i que el nombre de persones amb pocs estudis -més decantats cap al "no"- també cau tres punts.

En tot cas, la tendència es manté després de corregir aquests biaixos i és rellevant analitzar sobretot com evolucionen els posicionaments en funció de cadascuna de les variables analitzades, tant pel que fa als més vinculats amb la identitat -llengua materna, avis i àvies nascuts a Catalunya, o lloc de naixement de l'enquestat- com en d'altres aspectes -grandària del municipi, edat, ideologia, nivell d'estudis, record de vot o interès per la política-. Això permet calibrar millor les variacions en diversos col·lectius, sobretot si es combinen diverses variables en els encreuaments, com s'ha fet.

La caiguda del "sí" és força transversal i també és notable en els pobles petits, on, tot i això, era i es manté molt majoritari

Més enllà dels perfils dibuixats inicialment, val la pena analitzar l'evolució de cadascuna de les variables per separat per agafar consciència de fins a quin punt el descens és transversal. Així, posant la lupa en la grandària dels municipis, la major caiguda del "sí" en termes absoluts entre els dos períodes -10,4 punts- es dona en pobles de fins a 2.000 habitants, on l'independentisme era i es manté amb més majoria. En canvi, en les ciutats de 150.000 a un milió d'habitants, retrocedeix 7,7 punts -segon grup on cau més-, però, com és també on ja era més feble, el descens en termes relatius és molt acusat: un 20,8% menys, s'hi hauria perdut un de cada cinc independentistes.

```
!function(){"use strict";window.addEventListener("message",(function(a){if(void 0!==a.data["datawrapper-height"])for(var e in a.data["datawrapper-height"]){var t=document.getElementById("datawrapper-chart-"+e)||document.querySelector("iframe[src*='"+e+"'"]");t&&(t.style.height=a.data["datawrapper-height"][e]+"px"))}})}();
```

Pel que fa als grups d'edat, les diferències no són tan notables. Tot i això, el col·lectiu d'entre 25 a 34 anys és on el "sí" cau més, tant en termes absoluts (8,5 punts) com en termes relatius (-16,9%). En canvi, entre la gent més gran, el posicionament varia poc, ja que també és on ja era més feble -únic grup on el "sí" no superava el 50% en el primer període analitzat.

```
!function(){"use strict";window.addEventListener("message",(function(a){if(void 0!==a.data["datawrapper-height"])for(var e in a.data["datawrapper-height"]){var t=document.getElementById("datawrapper-chart-"+e)||document.querySelector("iframe[src*='"+e+"'"]");t&&(t.style.height=a.data["datawrapper-height"][e]+"px"))}})}();
```

La llengua materna és un element força vinculat al posicionament relatiu a la independència, triplicant el "sí" entre els que sentien el català a casa de petits respecte els que sentien el castellà. Tot i això, la caiguda més notable entre els dos períodes es dona entre les persones criades en entorns bilingües (7,5 punts menys), segurament amb una identitat nacional d'inici menys marcada. En segon lloc, retrocedeix entre els educats a casa en català, mentre que, curiosament, el "sí" creix entre els que van sentir una altra llengua a casa.

```
!function(){"use strict";window.addEventListener("message",(function(a){if(void 0!==a.data["datawrapper-height"])for(var e in a.data["datawrapper-height"]){var t=document.getElementById("datawrapper-chart-"+e)||document.querySelector("iframe[src*='"+e+"'"]);t&&(t.style.height=a.data["datawrapper-height"][e]+"px")}}));}
```

La caricatura dels vuit cognoms catalans és força residual a la realitat, ja que la majoria de ciutadans de Catalunya no tenen cap avi o àvia nascuts al país. Malgrat tot, aquest és també un element força correlacionat amb el posicionament sobre la independència. En aquest cas, però, el retrocés més acusat -en termes relatius i absoluts- es dona entre els que tenen dos o tres avis o àvies nascuts a Catalunya, cosa que reforça la idea que la major variació no es dona ni entre les persones amb més arrels familiars ni en les que en tenen menys -tots dos extrems són els que es mantenen més en el posicionament del primer període.

```
!function(){"use strict";window.addEventListener("message",(function(a){if(void 0!==a.data["datawrapper-height"])for(var e in a.data["datawrapper-height"]){var t=document.getElementById("datawrapper-chart-"+e)||document.querySelector("iframe[src*='"+e+"'"]);t&&(t.style.height=a.data["datawrapper-height"][e]+"px")}}));}
```

Pel que fa a l'eix ideològic, el "sí" retrocedeix més, en termes absoluts, entre les persones d'esquerra i centre esquerra, on era -i és- clarament majoritari. Tot i això, en termes relatius, on més cau és entre la dreta, on ja era més feble: passa del 27% al 19,7%, perdent-se així una quarta part de l'independentisme de dretes.

```
!function(){"use strict";window.addEventListener("message",(function(a){if(void 0!==a.data["datawrapper-height"])for(var e in a.data["datawrapper-height"]){var t=document.getElementById("datawrapper-chart-"+e)||document.querySelector("iframe[src*='"+e+"'"]);t&&(t.style.height=a.data["datawrapper-height"][e]+"px")}}));}
```

Si es posa la lupa en el record de vot en les eleccions del 2017 -les últimes al Parlament-, quasi tots els electorats es mantenen en el mateix posicionament sobre la independència, excepte dos: el "sí" cau 6,2 punts en els votants d'ERC i 4,5, en els dels comuns. És una variable que cal analitzar amb compte, ja que el record de vot no és del tot fiable -molta més gent diu ara que va votar ERC de la que ho va fer realment- i, en tot cas, sembla que el fet que electors republicans hagin abandonat el "sí" no els fa canviar d'opció de vot -cosa que pot contribuir a que l'independentisme mantingui la majoria a la cambra-. Entre els que admeten que es van abstenir, en tot cas, el "sí" creix.

```
!function(){"use strict";window.addEventListener("message",(function(a){if(void 0!==a.data["datawrapper-height"])for(var e in a.data["datawrapper-height"]){var t=document.getElementById("datawrapper-chart-"+e)||document.querySelector("iframe[src*='"+e+"'"]);t&&(t.style.height=a.data["datawrapper-height"][e]+"px")}}));}
```

En relació al nivell de formació -força vinculat a l'edat-, no hi ha una tendència clara. El "sí" sempre és més elevat com més creixen els estudis assolits, però, en aquest cas, cau tant entre els enquestats que tenen l'EGB o l'ESO (-8,1 punts) com entre els que tenen doctorats o màsters (-7,9). Segurament, com s'ha comentat, responen a perfils diferents que es desmarquen de l'independentisme.

```
!function(){"use strict";window.addEventListener("message",(function(a){if(void 0!==a.data["datawrapper-height"])for(var e in a.data["datawrapper-height"]){var t=document.getElementById("datawrapper-chart-"+e)||document.querySelector("iframe[src*='"+e+"'"]);t&&(t.style.height=a.data["datawrapper-height"][e]+"px")}}));
```

Finalment, és curiós analitzar l'evolució en funció de l'interès per la política. L'independentisme recula més entre la ciutadania que hi té molt interès (-10,1 punts) o bastant (-6,4). Caldria discernir, però, si és primer l'ou o la gallina, ja que molts catalans es van interessar per la política precisament arran de la intensitat de determinades fases del procés. És complex determinar ara, per tant, si la ciutadania interessada en política ha canviat d'opció i ha abandonat el "sí" o si, per contra, els independentistes s'han desinteressat per la política arran de l'impàs del procés. L'interès, de fet, ha caigut més de quatre punts entre els dos períodes analitzats.

```
!function(){"use strict";window.addEventListener("message",(function(a){if(void 0!==a.data["datawrapper-height"])for(var e in a.data["datawrapper-height"]){var t=document.getElementById("datawrapper-chart-"+e)||document.querySelector("iframe[src*='"+e+"'"]);t&&(t.style.height=a.data["datawrapper-height"][e]+"px")}}));
```